

M

MACANOVIĆI, obitelj graditelja djelatna u sr. Dalmaciji u XVII. i XVIII. st. Prvi poznati graditelj je *Frano Ivanov* (umro u Trogiru 1697). Zbog njegova nadimka *Raguseo* pretpostavlja se da je obitelj podrijetlom iz Dubrovnika. Radio je kao gradski protomajstor na mnogim gradnjama u Trogiru. Njegov zanat nasljeđuje sin *Ivan Franov* (rođen u Splitu 1664) koji 1698. radi projekt za franjevačku crkvu u Sinju, a podiže je graditelj Angelo Ruspini. Sudjelovao je pri gradnji novih dijelova tvrđave u Kninu, zajedno sa sinom Ignacijem, a pod nadzorom mlet. vojnoga inženjera G. Camozzinija (1711–13). *Ignacije* je nakon rada u Kninu zidaio na sinjskoj tvrđavi surađujući s domaćim graditeljima Tomom Casottijem i Antunom Cicindelom. Ignacijev sin *Ivan*, rođen u Trogiru 1705, surađivao je kao mladić s ocem i djedom pri radu na kninskim i zadarskim utvrdama, a u Imotskome je obnovio gradska vrata (1729). Graditeljsko umijeće usavršavao je kod arhitekta F. Melchiorija (1736), a 1741. sagradio je zvonik župne crkve u Kaštel-Novome (zamijenjen novim 1769). Spominje se da je radio na otoku Braču.

Ignacije (Trogir, 29. I. 1727 – 7. X. 1807), sin Ivana, najistaknutiji je graditelj u obitelji. Već je 1746. imenovan protomajstorom u Trogiru. Svoje najvrednije djelo ostvario je na Braču: župnu crkvu sa zvonikom u Nerežišćima koja je već bila započeta 1746, kada on na njoj počinje raditi. Ignacijev zahvat daje toj značajnoj građevini izraziti barokni pečat prožet lokalnom notom. Gradio je i u drugim mjestima Brača, a najcjelovitije mu je djelo zvonik župne crkve u Donjemu Humcu (započet 1744). Dugo je godina radio na župnoj crkvi u Kaštel-Štafiliću (započeta 1753; apsidu je po Ignacijevu nacrtu sagradio 1772–74. njegov sin *Frano*). Osim toga, Ignacije je podignuo gatove u splitskoj luci, zidaio vojarne u Drnišu i podignuo zdravstveni ured u Trogiru (poznat po staroj fotografiji). Posljednji važniji njegovi radovi vezani su uz trogirsku stolnu crkvu, u kojoj je 1769–70. podignuo barokno pjevalište uz zapadni zid. God. 1778. izradio je kopiju oštećenoga medaljona Nikole Firentinca s poprsjem Boga Oca na svodu kapele Blaženoga Ivana. Sagradio je i pomični most između Trogira i Čiova, a 1793. radio je na apsidi i krovu župne crkve u Pučišćima. — Pripisuje mu se pročelje nedovršene župne crkve u Velome Drveniku zbog sličnosti s crkvom u Nerežišćima (kraj XVIII. st.).

Među poznatijim članovima te graditeljske obitelji je i *Vicko*, koji 1752–72. vodi gradnju zvonika u Vodicama, 1776. zajedno s *Nikolom* barokizira crkvu Sv. Nikole (Muster) u Komiži te radi u Zadru na crkvi dominikanaca i palači Pellegrini.

LIT.: C. Fisković, Ignacije Macanović i njegov krug, Prilozi—Dalmacija, 1955. — Horvat—Matejčić—Prijetelj, Barok. R.

MACETTI (Maczetto), Antun, graditelj (? — Zagreb, 1665). Zagrebačkim građaninom postao 1654. God. 1641–42. zidaio je južno

krilo isusovačkoga kolegija, 1651. istočno krilo, a 1654. zapadno i sjeverno, čime je zatvoreno unutarnje dvorište. Prema tekstu ugovora može se pretpostaviti da je nacrtio za građevinu, kao i za klesane detalje (portal, doprozornici, dovratnici) u duhu renesanse, izradio on sam. God. 1660. sklopio je ugovor s gradskom upravom, prema kojemu je na starome temelju gradio novi zvonik župne crkve Sv. Marka.

LIT.: L. Dobronić, Renesansa u Zagrebu, Zagreb 1993.

L. D.

MACETTI (Maczetto), Bartol, graditelj u Zagrebu (XVII. st.). Građanin Zagreba od 1666. Nakon smrti Antuna Macettija nastavio gradnju zvonika Sv. Marka koji je dovršio 1667. God. 1687. sklapa s kanonikom Pavlom

I. MACANOVIĆ, zvonik župne crkve u Donjemu Humcu

M. MACOLIĆ, *Iz različitih razloga V*.

Kosom ugovor (pisan kajkavskim narječjem) da će saizidati novo svetište i sakristiju kapele Sv. Mihovila u Vugrovcu kraj Zagreba.

LIT.: L. Dobronić, *Renesansa u Zagrebu*, Zagreb 1993.

MACOLIĆ, Mladen, slikar (Kampor, otok Rab, 7. III. 1940 — Zagreb, 10. X. 1980). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1964 (O. Postružnik). Usavršavao se u Italiji i Francuskoj. Crtao i slikao kompozicije bliske apstrakciji, bogatih linearno-ornamentalnih ritmova i organskih asocijacija (*Iz različitih razloga*, 1975; *Olupina*, 1977; *Ljuštura*, 1978). Samostalno izlagao u Osijeku (1966), Rabu (1976) i Zagrebu (1968, 1972, 1980). Izlagao s članovima »Ateljea Brezovica« 1974–78.

LIT.: J. Škunca, *Slikar otočke tišine*, Vjesnik, 5. VII. 1972. — G. Quien, Mladen Macolić (katalog), Zagreb 1980. Ž. Sa.

MAČE, selo u Hrvatskom zagorju. Župna crkva Sv. Marije jednobrodna je građevina s polukružnim svetištem, barokizirana u XVIII. st.; ima dvije bočne kapele, portik te zvonik (1758), ispod kojega je sakristija. U crkvi su dvije slike I. Zaschea (1861), propovjedaonica (oko 1780), nadgrobni spomenik s grobom Mojsija Humskega (1584), pokaznica (1660) i barokni kaleži. Kraj crkve jednokatna drvena župna kurija.

LIT.: M. Schneider, *Slikar Ivan Zasche*, Zagreb 1975, str. 76.

A. Ht.

MAČUKATIN, Velibor, kipar (Sumartin, 3. XI. 1919). Učio na Obrtnoj školi u Zagrebu 1937–39 (D. Hotko). Kiparstvo diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1946 (I. Meštrović, F. Kršinić) a specijalni tečaj kiparstva završio kod A. Augustinčića 1948. Autor memorijalnih spomenika II. svj. r. u Malom Ižu (1948), Srpskim Moravicama (1950), Lokvama (1952), Virovitici (1954), Vrpolju (1975), Vukovaru (1979), Brinju (1982). Radi portrete (N. Tesla, I. G. Kovačić, Vlasta, Moj otac, *Portret muškarca*), reљефе, plakete i medalje. Portrete modelira realistički, u figuralnim kompozicijama i aktovima, pretežno manjih formata, ističe lirsku ljepotu ženskoga tijela. Razvijenim osjećajem za volumen i cjelinu kompozicije modelira malu plastiku stiliziranih oblika. U posljednje vrijeme radi ženske aktove malih dimenzija, bujnih erotskih obilježja. — Samostalno izlagao u Splitu, Milanu, Zagrebu i Bolu.

LIT.: J. Depolo i A. V. Miličić, Velibor Mačukatin (katalog), Zagreb 1992. — M. Baričević, Velibor Mačukatin, Bol 1993. Ma. B.

MAESTRO DI S. ELSINO → MAJSTOR TKONSKOGA RASPELA

MAGAŠ, Boris, arhitekt (Karlovac, 22. VIII. 1930). Završio Arhitektonski fakultet u Zagrebu 1955 (M. Kauzlarić) na kojemu je 1956–67. asistent. Od 1969. djeluje kao projektant u Rijeci, gdje je potom 1974. izabran za sveučilišnog profesora. Doktorirao 1977. na Arhitektonskome fakultetu u Zagrebu, na kojemu je od 1983. profesor. — Prvo njegovo važnije ostvarenje, Muzej revolucije u Sarajevu (1963, s E. Šmidihenom i R. Horvatom), zasnovan u smjeljoj inverziji transparentnoga prizemlja i »lebdećega« volumena gornjega kata, nastalo je u tragu estetike internacionalnoga stila i jasno otkriva prisutnost racionalne komponente, koja će ostati trajna značajka njegove arhitekture. Postupno proširuje oblikovni raspon, uvodeći na svoje objekte asocijativne i simbolične elemente pretežno regionalnoga podrijetla. Te su težnje naznačene već u grupi hotela *Solaris* kraj Šibenika (od 1967), a vrhunac dosežu u hotelskome kompleksu Haludovo na Krku (1972), gdje stvara i posebnu ambijentalnu jedinicu (Ribarsko selo). U horizontalno razvedenu projektu za dječji vrtić na Mihaljevcu u Zagrebu (1975) primjenjuje formalistički rječnik i daje izvorno rješenje naglašujući ritam zakošenih trokutastih krovova. Svoj najviši domet ostvaruje (1979) u monumentalnome Gradskome stadionu u Splitu, u kojemu uspijeva sjediniti snagu betona, eleganciju linija i prozračnost krovišta u djelo izvanredne arhitektonske izražajnosti, dok se zgradom Pravnoga fakulteta u Rijeci (1980, s Olgom Magaš) vraća suzdržanim, racionalnim oblicima, u kojima prevladavaju jake horizontale i nenametljivi formalni akcenti. God. 1981–88. realizira ambiciozni projekt crkve i franjevačkoga samostana na Krnjevu u Rijeci.

Izveo je niz manjih gradnji i adaptacija: stambenu zgradu u Rijeci (1973), dječji vrtić u Studentskome gradu (1964), na Knežiji (1975) i u Trnskome (1975), te adaptacije hotela »Astoria« (1969) u Zagrebu.

Sudjelovao je s uspjehom na mnogim natjecajima. Od njegovih neizvedenih projekata ističu se: Dom HTV Zagreb (1964, s A. Glunčićem), hotel »Pical« u Poreču (1971, I. nagrada), rekonstrukcija palače Hektorović u Hvaru (1965), hotel u Ulcinju (1974), stambeno naselje na Trsatu u Rijeci (1977), Fakultet graditeljskih znanosti u Rijeci (1979, I. nagrada), upravna zgrada DINA na Krku (1982), poslovna zgrada »Hidroelektre« u Zagrebu (1986, I. nagrada).

BIBL.: *Prilog rješavanju problematike arhitektonskih zahvata unutar historijskih cjelina*, Bulletin JAZU, 1965, 3; *Neki elementi geneze stadiona u Splitu*, ČIP, 1979, 321; *Elementi prostorne funkcije velikih sportskih objekata*, Zbornik radova Fakulteta graditeljskih znanosti u Rijeci, 1981, 6.

LIT.: A. Pasinović, *Arhitektura hotela Solaris kraj Šibenika u svjetlu intenzivnije urbanizacije Jadrana*, ČIP, 1968, 189. — V. Maleković, *Portreti našeg vremena* — Boris Magaš, Vjesnik, 1. III. 1969. — V. Ekl, *Hotel Haludovo na Krku*, ŽU, 1972, 18. — Ž. Čorak, *Stil i karakter suvremenih zahvata u jadranski prostor*, ibid., 1973, 19–20. — D. Keckemet, *Uloga tradicije u suvremenoj arhitekturi*, ibid., 1976, 24–25. — V. Maleković, *Magašev stadion svjetlosti*, Vjesnik, 25. IX. 1979. — Ž. Domljan, *Novi arhitektonski simboli Splita*, Arhitektura, 1980, 172–173. — H. Heard, *Split's Shell*, The Architect's Journal, 1. IV. 1981. — I. Maroević, *Arhitektura sedamdesetih godina u Hrvatskoj*, Arhitektura, 1981, 176–177. — *Arhitektura u Hrvatskoj 1945–1985*, ibid., 1986, 196–199. — *Arhitekti članovi JAZU*, Rad HAZU, 1991, 437. Ž. D.

MAGAŠ, Jakša, slikar (Vinjerac, 28. I. 1918). Slikarstvom se, kao samouk, bavi od 1953. a izlaže od 1957. Slika motive iz zavičaja (kameniti obronci Velebita) u magičnim rasvjetama, ispunjene nostalgijom i romantično-simboličnim ugođajima (*Krajolik*, 1981; *Izgubljeno selo*, 1982; *Na rubu bespuća*, 1983). — Samostalno izlagao u Dubrovniku (1976, 1978, 1983. i 1990).

V. MAČUKATIN, *Ležeći akt*

